

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

13 лютого 2020 р.

Київ

№ 124-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 25497 (вх. № 341-ПДД від 16.05.2019) (далі – Повідомлення), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 27.08.2019 № 08/277-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/85-19-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 500-26.15/85-19-ДД про державну допомогу та подання з попередніми висновками від 22.01.2020 № 500-26.15/85-19-ДД/27-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 25497 (вх. № 341-ПДД від 16.05.2019) Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 30.05.2019 № 500-29/05-6961 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Листом № 01-06-01/12/1810 від 01.07.2019 (вх. № 447-ПДД від 03.07.2019) та на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних № 28931 (вх. № 455-ПДД від 08.07.2019) Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради було надано додаткову інформацію до Повідомлення.
- (3) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 27.08.2019 № 08/277-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/85-19-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 27.08.2019 № 500-29/08-10762 направлено копію розпорядження на адресу Управління житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради. На офіційному

вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.

- (4) Листом від 02.10.2019 № 01-06-01/12/3380 (вх. № 5-01/11585 від 07.10.2019) Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради було надано додаткову інформацію у Справі.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧІВ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Управління житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради (далі – УЖКГ ВК Полтавської МР) (36020 м. Полтава, вул. Стрітенська, 19, ідентифікаційний код юридичної особи 03365854).

2.2. Отримувач підтримки

- (6) Комунальне підприємство Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» (далі – КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс») (36014, м. Полтава, вул. Ст. Халтуріна, 10, ідентифікаційний код юридичної особи 03328511).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (7) Метою (ціллю) підтримки є забезпечення сталого функціонування і подальшого розвитку громадського міського електротранспорту.

2.4. Очікуваний результат

- (8) Очікуваним результатом є, зокрема:

- створення належних умов для надання населенню міста високоякісних послуг із перевезення громадським транспортом;
- забезпечення сталого функціонування та подальшого розвитку пасажирського електротранспорту;
- технічне переоснащення транспорту, оновлення рухомого складу, удосконалення та впровадження маршрутної мережі міста для зменшення навантаження на центральні райони шляхом зменшення впливу приміського транспорту, врахування потреб інвалідів з ураженнями зору, слуху, опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення під час виконання завдань та заходів програми.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (9) Закон України «Про міський електричний транспорт».
- (10) Рішення Полтавської міської ради б/н від 16.02.2018 «Про затвердження Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки» (у редакції рішення Полтавської міської ради б/н від 19.02.2019 «Про внесення змін до Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки») (далі – Програма розвитку).

2.6. Форма підтримки

(11) Капітальні та поточні трансферти КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс»:

- капітальні трансферти спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові;
- поточні трансферти спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії.

2.7. Обсяг підтримки

(12) Загальний обсяг підтримки – 254 418 500 грн.

З них: 2018 рік – 16 700 000 грн;
2019 рік – 184 418 500 грн;
2020 рік – 53 300 000 грн.

Відповідно до інформації, отриманої від надавача, витрати, які покриватимуться державною допомогою, розраховані таким чином:

Витрати	2018 (млн грн)	2019 (млн грн)	2020 (млн грн)	Нормативно-правовий акт
Придбання тролейбусів	-	42,0	42,0	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Капітальний ремонт (модернізація) тролейбусів із переобладнанням	2,0	6,0	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка»	0,3	5,5	5,5	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Придбання автовишки АТ-70	-	1,0	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Будівництво тягових підстанцій	-	37,6	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Поточний ремонт контактної мережі	0,8	1,2	1,4	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Реконструкція тягових підстанцій	11,7	5,9	4,4	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Придбання обладнання	1,9	0,1	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Проектно-кошторисні роботи	-	0,15	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Заміна віконних блоків на пластикові	-	0,15	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Фінансова підтримка на виплату заробітної плати та оплату електроенергії	-	84,8185	-	Рішення 14 сесії сьомого скликання від 16.08.2018 зі змінами
Разом	16,7	184,4185	53,3	

2.8. Тривалість підтримки

(13) З 01.01.2018 по 31.12.2020.

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (14) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, міський електричний транспорт функціонує в місті Полтаві з 1962 року. КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» розраховане на 86 одиниць рухомого складу, на 01.10.2017 налічувалось 67 одиниць пасажирських тролейбусів. Середній строк експлуатації пасажирських тролейбусів становив 14,9 року, у т. ч. 50 – відпрацювали встановлений термін експлуатації, що становить 78,2 % наявної кількості рухомого складу.
- (15) Основною метою Програми розвитку міського електротранспорту міста Полтави на 2018 - 2020 роки є підвищення ефективності та надійності функціонування електротранспорту в місті Полтаві, а також:
- створення належних умов для надання населенню міста високоякісних послуг із перевезення громадським транспортом, до якого мають належати перевізники всіх форм власності, а частка перевезень пасажирів екологічно чистим транспортом у місті повинна неухильно зростати;
 - забезпечення сталого функціонування та подальшого розвитку пасажирського електротранспорту та забезпечення беззбиткової роботи підприємства;
 - технічне переоснащення транспорту, задіяного для перевезення громадян міста, та створення умов для підтримки ефективності його роботи;
 - оновлення рухомого складу;
 - удосконалення та впровадження маршрутної мережі міста для зменшення навантаження на центральні райони міста, шляхом зменшення впливу приміського транспорту, впровадження графіків руху з урахуванням пасажиропотоків під час вибору типу транспорту;
 - врахування потреб інвалідів з ураженнями органів зору, слуху, опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення під час виконання завдань та заходів програми;
 - оновлення інфраструктури функціонування (тягові підстанції, кабельна мережа, база підприємства).
- (16) КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» відповідно до Договору від 12.11.2012 № 431 «Про організацію надання транспортних послуг», укладеного між ВК Полтавської МР та КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», здійснює пасажирські перевезення на 10 тролейбусних маршрутах (далі – Договір), а саме:

№ маршруту	Назва маршруту
1	Київський вокзал – Південний вокзал
2	Південний вокзал – с. Розсошенці
3	Завод ГРЛ – Склозавод
4	Завод ГРЛ – Південний вокзал
5	Кільцевий
6	Завод ГРЛ – Південний вокзал (через мікрайон Половки)
7	Інститут зв'язку – с. Розсошенці
8	вул. Г. Сталінграду – Інститут зв'язку
12	Інститут зв'язку – м-н Левада
15	Кільцевий

Усі тролейбусні маршрути перетинають автобусні маршрути, а 5 та 15 маршрути повністю дублюють автомобільні перевізники всіх форм власності.

- (17) КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» надає платні послуги, а саме:
- послуги пасажирського наземного транспорту міського та приміського сполучення (послуги з перевезення пасажирів міським електричним транспортом (тролейбусом) та автобусами, що працюють у звичайному режимі руху;
 - надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
 - допоміжне обслуговування наземного транспорту;
 - постачання інших готових страв;
 - професійно-технічна освіта;
 - посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації.
- (18) КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» не бере участі в тендерах на надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом, що проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (19) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, передбачено придбання техніки, а саме: 14 тролейбусів, які будуть використані для перевезення всіх пасажирів із наданням пільгового проїзду відповідно до чинного законодавства, та одного автомобіля АТ-70 для обслуговування контактної мережі.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (20) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (21) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (22) Статтею 6 Закону передбачено, що державна допомога може бути визнана допустимою, якщо надається для таких цілей, зокрема, як сприяння окремим видам господарської діяльності та виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.

4.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (23) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (24) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що

становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

- (25) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (26) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (27) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (28) Відповідно до статті 262 (4) Угоди, підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (29) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.

- (30) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (31) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС, підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (32) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (33) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (далі – Рішення у справі Altmark), умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- (34) Проте державне фінансування, призначене для надання міських, замських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (35) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/C 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі

застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.

- (36) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (37) Відповідно до пунктів 45-46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (38) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (39) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені. Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлене актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена, може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлене договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
 - назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (40) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (41) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (42) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладання зобов'язань із надання ПЗЕІ.

- (43) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (44) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, яких поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (45) Пунктом 75 Повідомлення передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

4.2. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (46) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (з урахуванням змін, внесених Регламентом (ЄС) № 2016/2338) (далі – Регламент).
- (47) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.
- (48) Статтею 1 Регламенту встановлено, що компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань з надання публічної послуги.
- (49) Відповідно до статті 2 Регламенту:

договір на державну послугу означає один або більше юридично обов'язкових актів, що підтверджують угоду між компетентним органом та оператором громадських послуг щодо доручення цьому оператору публічних послуг управління та експлуатації послуг громадського пасажирського транспорту, що підпадають під зобов'язання з надання публічних послуг; залежно від законодавства держави-члена, договір може також складатися з рішення, прийнятого компетентним органом у формі індивідуального законодавчого чи регуляторного акта, або містити умови, за яких

компетентний орган сам надає послуги або доручає надання таких послуг внутрішньому оператору;

загальне правило означає захід, який застосовується без дискримінації до всіх послуг громадського пасажирського транспорту одного типу в певній географічній області, за яку відповідає компетентний орган;

громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі;

компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, у тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, у якому ці послуги надавалися.

- (50) Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. Контракт про надання громадських послуг та загальні правила повинні визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (51) Пунктом 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.
- (52) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг та загальні правила повинні містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (53) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничним чи іншим рейковим транспортом.
- (54) Пунктом 2 статті 5 Регламенту зазначено, зокрема, що будь-який компетентний орган місцевої влади, що забезпечує надання громадських послуг, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту чи доручати надання

громадських послуг відокремленим підприємствам, щодо яких орган місцевої влади здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:

- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь в тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (55) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (56) Відповідно до Регламенту компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.
- (57) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання є сумісною із наданням послуг загального економічного інтересу, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
 - тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
 - у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством і органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

- (58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про транспорт» розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.
- (59) Відповідно до статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- міський електротранспорт – складова частина єдиної транспортної системи, призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;
 - замовники транспортних послуг (замовники) – місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та/або уповноважені ними юридичні особи, які замовляють транспортні послуги;
 - перевізник – юридична особа, яка в установленому порядку надає транспортні послуги, здійснюючи експлуатацію та утримання об'єктів міського електричного транспорту;
 - об'єкти міського електричного транспорту – рухомий склад, контактні мережі, тягові підстанції, колії трамвайні та метрополітену, а також споруди, призначені для надання транспортних послуг;
 - рухомий склад – трамвайні вагони, тролейбуси, вагони метрополітену;
 - транспортні послуги – перевезення пасажирів та їх багажу міським електричним транспортом, а також надання інших послуг, пов'язаних з таким перевезенням.
- (60) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітену, швидкісним трамваем – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).
- (61) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
 - створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (62) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.

- (63) Згідно із статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг. У договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг.
- (64) Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 430-р, передбачено впровадження економічних та інших заходів стимулювання використання в містах екологічно більш чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, міського електричного транспорту – метрополітенів, трамваїв, тролейбусів, електробусів, а також велосипедного (систем громадського прокату велосипедів) транспорту.
- (65) Відповідно до статті 1 Статуту, КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» засноване на комунальній власності територіальної громади м. Полтави згідно з рішенням Виконавчого комітету Полтавської обласної ради депутатів трудящих № 401 від 13.09.1962 року та є унітарним підприємством.
- (66) Відповідно до статті 3 Статуту КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», основною метою діяльності підприємства є, зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів електротранспортом (тролейбусами).
- (67) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (68) Враховуючи викладене, та з урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом (тролейбусами), пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.
- (69) Отже, надання підтримки КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» у вигляді капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів з переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові, поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, є компенсацією витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

5.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

(70) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(71) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*

Зобов'язання КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про міський електричний транспорт», Статутом. Надавач надав Договір від 12.11.2012 № 431 про організацію надання транспортних послуг з перевезень пасажирів електротранспортом (тролейбусами), який містить чіткий перелік маршрутів, на яких КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» здійснює перевезення пасажирів електротранспортом (тролейбусами). Сторони уклали додаткову угоду щодо продовження терміну дії Договору № 431 від 12.11.2012 до 31 грудня 2020 року. Сторони уклали додаткову угоду щодо продовження терміну дії Договору № 431 від 12.11.2012 до 31 грудня 2020 року.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Надавач повідомив, що фахівці УЖКГ ВК Полтавської МР перевіряли витрати, що будуть компенсуватись за рахунок міського бюджету з урахуванням умов дотримання критеріїв, що встановлені у Рішенні у справі Altmark, а саме в частині недопущення надмірної компенсації, проте не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*

УЖКГ ВК Полтавської МР повідомив, що планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами, проте не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними*

засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Надавач не надав інформації щодо аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечення транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток. Підприємство не було обрано за результатами конкурсу.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (72) Тобто, УЖКГ ВК Полтавської МР не надало достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Так, відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (73) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.
- (74) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів з переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, **не може вважатися** компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

5.3. Визначення належності заходу підтримки до державної допомоги

5.3.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (75) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (76) КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», якому надається державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів з переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5.3.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (77) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (78) Надання підтримки КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету міста Полтави, тобто за рахунок ресурсів держави в розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.3.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (79) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, повідомлена підтримка у формі капітальних та поточних трансфертів призначена для КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс».
- (80) Отже, звільнивши зазначене підприємство від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати під час поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави, така підтримка надає переваги отримувачу.

5.3.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (81) Підтримка надається КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», тобто одному суб'єкту господарювання, який здійснює діяльність на ринку надання послуг із перевезень пасажирів у місті Полтаві.
- (82) Державна підтримка КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», яка надається для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.3.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (83) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» за рахунок місцевих ресурсів, на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії для перевезення пасажирів міським електричним транспортом (тролейбусами), є державною допомогою у розумінні Закону.

5.4. Оцінка допустимості державної допомоги

- (84) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (85) З урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної допомоги та є послугами загального економічного інтересу, і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.
- (86) Водночас, якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент.
- (87) *Компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань з надання публічної послуги.*
- (88) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (89) Згідно із статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг;

- у договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг;
 - типовий договір про організацію надання транспортних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України;
 - підставою для укладення договору про організацію надання транспортних послуг є замовлення на пасажирські перевезення міським електричним транспортом, у якому повинні враховуватись державні соціальні нормативи на транспортні послуги, а також спроможність перевізника забезпечити їх необхідний обсяг;
 - договір про організацію транспортних послуг укладається на основі типового договору не пізніше ніж за квартал до початку його дії на строк не менше року.
- (90) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (91) *Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації.*
- (92) *Пунктом 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.*
- (93) Надавач повідомив, що фахівці УЖКГ ВК Полтавської МР перевіряли витрати, що будуть компенсуватись за рахунок міського бюджету з урахуванням умов дотримання критеріїв, що встановлені в Рішенні у справі Altmark, а саме в частині недопущення надмірної компенсації, проте не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації, що повністю не відповідає нормам статті 4 Регламенту.
- (94) *Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг та загальні правила повинен містити:*
- *чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;*
 - *параметри, на підставі яких розраховується компенсація та наявність будь-яких ексклюзивних прав;*
 - *характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські*

послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;

- *механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.*
- (95) Відповідно до наявної інформації, ВК Полтавської МР (замовник) та КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» (перевізник) уклали Договір від 12.11.2012 № 431 про організацію надання транспортних послуг. Сторони уклали додаткову угоду щодо продовження терміну дії Договору № 431 від 12.11.2012 до 31 грудня 2020 року. Проте ні договір, ні загальні правила не містять параметрів, на підставі яких розраховується компенсація механізму для уникнення й повернення надмірної компенсації, що не відповідає нормам статті 4 Регламенту.
- (96) *Компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту. При вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, право власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями, відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту.*
- (97) Згідно із статтею 1 Статуту КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» належить до комунальної власності територіальної громади міста Полтави й підпорядковується УЖКГ ВК Полтавської МР.
- (98) Відповідно до Статуту, КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» є юридичною особою, основною метою діяльності підприємства є, зокрема, надання послуг із перевезення пасажирів електротранспортом (тролейбусами). Підприємство має самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки в установах банку, печатки, штампи зі своїм найменуванням.
- (99) Основними напрямками діяльності підприємства є: діяльність регулярного електротранспорту, включаючи діяльність фунікулерів та підвісних канатних доріг; діяльність автомобільного регулярного транспорту; інші напрями діяльності підприємства, зокрема, рекламна діяльність, оренда автомобілів, діяльність їдалень тощо.
- (100) Майно підприємства є комунальною власністю територіальної громади міста Полтави й закріплюється за ним на праві господарського відання, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (101) *Підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади, відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту.*
- (102) КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» не бере участі в інших тендерах на надання послуг із перевезення пасажирів за межами території компетентного місцевого органу, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.

- (103) *Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком.*
- (104) Повідомлена державна допомога спрямована на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії для перевезення пасажирів міським електричним транспортом (тролейбусами) для КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс», яке здійснює перевезення пасажирів міським електричним транспортом.
- (105) У КП ПМР «Полтаваелектроавтотранс» забезпечено ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, що належно розподіляються доходи та витрати для надання послуг, на які спрямовується державна підтримка.
- (106) *Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, УЖКГ ВК Полтавської МР повинно розробити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до вимог додатка до Регламенту.*
- (107) УЖКГ ВК Полтавської МР повідомило, що планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.
- (108) Оскільки відсутній механізм компенсації та параметри для визначення компенсації, уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації у відповідному нормативно-правовому та/або розпорядчому акті, така компенсація не може бути належним чином розрахована й перевірена.
- (109) Надавач повідомив, що до розрахунку тарифу на перевезення пасажирів міським електричним транспортом не включена сума амортизаційних відрахувань, оскільки придбання основних засобів здійснювалося за рахунок коштів місцевого бюджету.
- (110) Враховуючи викладене, державна допомога у формі капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, що виділяється на підставі рішення Полтавської міської ради б/н від 16.02.2018 «Про затвердження Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки» (у редакції рішення Полтавської міської ради б/н від 19.02.2019 «Про внесення змін до Програми

розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки») комунальному підприємству Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» на період з 01.01.2018 по 31.12.2020 у сумі 254 418 500 гривень, є допустимою для конкуренції відповідно до статті 6 Закону, за умови виконання Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради таких зобов'язань:

- 1) розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, в якому повинні бути чітко визначені:
 - параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів міським електричним транспортом (тролейбусами), враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;
 - заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації;
 - 2) розробити та затвердити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами;
 - 3) з метою уникнення отримання комунальним підприємством Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» надмірної компенсації, забезпечити невключення амортизаційних нарахувань за придбані тролейбуси під час розрахунку в майбутньому вартості нового тарифу на перевезення пасажирів електричним транспортом міста Полтави для підприємства або коригування наявного тарифу, у зв'язку з тим, що придбані тролейбуси будуть передані комунальному підприємству Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» на безкоштовній основі.
- (111) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (112) На подання з попередніми висновками від 22.01.2020 № 500-26.15/85-19-ДД/27-спр Управління житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради листом від 03.02.2020 № 01-06-01/12/218 (вх. № 5-01/1352 від 03.02.2020) повідомило, що не має зауважень та заперечень.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, за результатами опрацювання всіх обставин справи Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка у формі капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, що виділяється на підставі рішення Полтавської міської ради б/н від 16.02.2018 «Про затвердження Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки» (у редакції рішення Полтавської міської ради б/н від 19.02.2019 «Про внесення змін до Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки») комунальному підприємству Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» на період з 01.01.2018 по 31.12.2020 у сумі 254 418 500 гривень, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога у формі капітальних трансфертів, що спрямовані на придбання тролейбусів, капітальний ремонт (модернізацію) тролейбусів із переобладнанням, будівництво тролейбусної лінії в мікрорайоні «Огнівка», реконструкцію та будівництво тягових підстанцій, придбання обладнання, поточний ремонт контактної мережі, придбання автовишки АТ-70 (спеціальний автомобіль для обслуговування контактної мережі), проектно-кошторисні роботи, заміну віконних блоків на пластикові; поточних трансфертів, що спрямовані на виплату заробітної плати та оплату електроенергії, що виділяється на підставі рішення Полтавської міської ради б/н від 16.02.2018 «Про затвердження Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки» (у редакції рішення Полтавської міської ради б/н від 19.02.2019 «Про внесення змін до Програми розвитку міського електротранспорту м. Полтави на 2018-2020 роки») комунальному підприємству Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» на період з 01.01.2018 по 31.12.2020 у сумі 254 418 500 гривень, є **допустимою** відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», **за умови виконання Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради таких зобов'язань:**

- 1) розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, в якому повинні бути чітко визначені:
 - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;
 - опис заходів щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації;
- 2) розробити та затвердити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами;

- 3) з метою уникнення отримання комунальним підприємством Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» надмірної компенсації, забезпечити невключення амортизаційних нарахувань за придбані тролейбуси під час розрахунку в майбутньому вартості нового тарифу на перевезення пасажирів електричним транспортом міста Полтави для підприємства або коригування наявного тарифу, у зв'язку з тим, що придбані тролейбуси будуть передані комунальному підприємству Полтавської міської ради «Полтаваелектроавтотранс» на безкоштовній основі.

Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, у строк до 31.08.2020.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ